

Swedish Chapter of International Society of Indoor Air Quality and Climate

Ansvarig utgivare: SWESIAQ:s styrelse. Redaktion: Anders Lundin och Gunnel Emenius. www.swesiq.se
Alla läsare är välkomna att skriva i nyhetsbrevet. Skriv till nyhetsbrevet@swesiq.se

Nyhetsbrev nr 13

2011-09-20

SWESIAQs höstmöte Borås 17 oktober

SWESIAQ inbjuder till höstmöte den 17 oktober i Borås. Mötet arrangeras i samarbete med SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut som har stor och långvarig erfarenhet av forskning och utredningar inom inomhusmiljöområdet. Mötet är **gratis** för SWESIAQ-medlemmar inkl. lunch och fika. Icke-SWESIAQ-medlemmar betalar 500:- med möjlighet till gratis SWESIAQ-medlemskap. Detaljerat program finns på www.swesiq.se eller om du klickar [här](#). För att anmäla dig, klicka [här](#).

Innehållet i översikt:

- Nyheter om putsade fasader och våtrum
- Uppföljning av inomhusmiljö i passivhus
- Hjälpmedel: ByggaL, ByggaF, ByggaE
- Byggnadsfysik – reflektion över 40 års arbete med fuktsäkerhet
- Information från SWESIAQs arbetsgrupper
- Möjlighet till besök på SP:s laboratorier

Rapporter från Indoor Air-konferensen

SWESIAQ:s moderorganisation ISIAQ organiserade i år sin stora inomhusmiljökonferens i Austin, Texas. Här är några konferensdata:

- Mer än 1000 deltagare

- 51 länder representerade
- 800 bidrag, varav 240 posters
- 160 timmar presentationer/workshops
- 6 parallella sessioner att välja mellan.

SWESIAQ representerades av styrelseledamöterna Linda Hägerhed-Engman och Anna-Sara Claesson som passade på att diskutera samarbete med SWESIAQ:s motsvarighet i Nederländerna.

Vi hade också två SWESIAQ-stipendiater på plats: Cecilia Boman Lindström och Gunilla Bok. Här kommer deras referat av fyra intressanta presentationer. I slutet av varje referat finns titeln på presentationen. Om du klickar där länkas du till ett abstrakt där du kan läsa mer detaljer.

Samband mellan renovering i bostaden och allergiska sjukdomar hos barn.

Olf Herbarth med medförfattare har sett samband mellan att införa nya material och möbler i hemmiljön under graviditeten och barnets första tid för riskerna att barnet utvecklar allergisk sjukdom. Familjen följdes från tidig graviditet tills barnet var 6 år. Efter renovering uppmättes högre halter av VOC-ämnen, Volatile Organic Compounds, i hemmet. Om renovering skett i samband med barnets fostertid/första spädbarnstid fanns det en signifikant ökad risk för barnet att utveckla eksem. Riskerna för att barnet skulle utveckla eksem efter renovering var som störst om den skedde under perioden från början av sista trimestern tills barnet var 6 månader.

[Herbarth O, Richter M; Associations between Renovation and Allergic Disorders in Children](#)
Cecilia Boman Lindström

Giftiga parfymer i konsumentprodukter.

Anne Steinemann presenterade en undersökning om parfymer i konsumentprodukter. Tillverkare av t.ex. hygienprodukter kan idag,

med rådande lagstiftning, skriva "Fragrance" eller "Perfume" i innehållsförteckningen och behöver då inte beskriva vilka ämnen som ingår i parfymen. Steinemann hade undersökt innehållet i 25 produkter och funnit totalt 133 VOC-ämnen, varav 24 är klassificerade som giftiga. Alla 25 produkterna från olika producenter hade snarlikt innehåll oberoende av pris etc. Det var heller ingen skillnad på innehåll om produkten var miljömärkt. I och med bristen i deklaration av vad "Fragrance" innebär innehållsmässigt, finns stora risker för t.ex. cocktaileffekter, något som man skulle kunna undvika med en utförlig deklaration.

[Steinemann A; *Fragranced Consumer Products: Chemicals Emitted, Ingredients Unlisted*](#)
Cecilia Boman Lindström

Samband - kraftig mögelväxt och hälsobesvär
Anne Hyvärinen med flera från Kuopio, Finland har påbörjat en intressant studie av bostäder med allvarliga fukt- och mögelproblem. Studien börjar med att byggnaderna inspekterades varefter en renoveringsplan utarbetades. Den mikrobiella exponeringen och de fuktskadade byggnadsmaterialen undersöktes med hjälp av olika sorters damm- och toxinprover. De boendes hälsa undersöktes med frågeformulär och kliniska undersökningar. På konferensen presenterades preliminära data från 21 bostäder där totalt 38 vuxna personer och 40 barn deltog.

Ämnen som härstammar från mikrobiell aktivitet hittades på alla byggnadsmaterial och i samtliga dammprover. Mellan 2 och 14 mikrobiella ämnen kunde detekteras i varje hem och bland dem fanns ämnen med kända toxiska egenskaper. De boende i hus med mer allvarlig mögelpåväxt uppvisade mer besvär: ögonbesvär, täppt näsa och nattlig hosta. Forskarna drar slutsatsen att det finns toxiska ämnen i bostäder med fuktproblematik och att de som bor i hus med kraftig mögelpåväxt har mer problem med luftvägarna.

[Hyvärinen A m.fl; *An Intervention Study in Moisture Damaged Homes*](#)
Gunilla Bok

Betydelsen av mikrobiell exponering för uppkomst av astma

Forskare från Cincinnati, USA har undersökt vilken betydelse möglexponering har för utveckling av astma hos 176 barn som exponerats vid ett respektive sju års ålder. Då barnen var ett och sju år gamla togs dammprover för att undersöka förekomsten av β Dglucan, endotoxiner samt förekomst av 36 olika mögelarter. Med hjälp av de identifierade mögelarterna kunde ett Environmental Relative Moldiness Index (ERMI) beräknas. Ett ERMI är enkelt beskrivet en kvot mellan de arter som anses härröra från inomhuskällor och de som anses komma från utomhuskällor. I studien fann man att barn som vid ett års ålder bodde i en bostad med en hög ERMI-kvot hade tre gånger så hög risk att utveckla astma jämfört med de barn som bodde i en miljö med en låg ERMI-kvot. Detta samband kunde inte hittas bland barn med en hög ERMI vid sju års ålder. Däremot var förekomsten av β Dglucan och endotoxiner vid sju års ålder associerade med en minskad risk för astma.

[Reponen T m.fl; *Effect of Microbial Exposure on the Development of Asthma in Children*](#)
Gunilla Bok

SWESIAQ:s arbetsgrupper

SWESIAQ har f.n. tre aktiva arbetsgrupper som kommer att presentera sitt arbete vid höstmötet i Borås 17 oktober.

Uppdatering av SWESIAQ-modellen
Arbetsgruppen har haft sin första telefonkonferens och inlett diskussioner via e-post. Arbetet syftar till att vidareutveckla mallen för hur man gör en bra innemiljöutredning.

Innemiljöutredningar ställer stora krav på innemiljöutredaren som ska kunna se på problemet förutsättningslöst, ska kunna inventera alla tänkbara luftföroreningskällor i byggnaden, redovisa olika alternativ inför uppdragsgivaren och ta fram en väl underbyggd strategi för fortsatta undersökningar. Ansvaret för en innemiljöutredning måste ligga hos innemiljöutredaren, inte hos analyslaboratoriet!

Om du är intresserad av att delta i gruppens arbete, skicka ett e-postmeddelande till swesiaqmodellen@swesiaq.se.

Mätningar i inomhusmiljön

Även denna arbetsgrupp har haft en första träff. Arbetet syftar till att ta fram bra metoder att undersöka de olika luftföroreningskällor som kan orsaka hälsoproblem i en byggnad (preliminär uppdelning):

- Fukt i byggnadskonstruktionen
- Mikrobiell växt i byggnadskonstruktion och fast inredning
- Icke-mikrobiellt orsakade emissioner (gaser/partiklar) från byggnad/inredning
- Emissioner (gaser/partiklar) från verksamhet, möbler mm.
- Otillräcklig luftväxling/luftutbyteseffektivitet
- Luftföroreningar via tilluften
- Inläckage av förorenad luft via andra vägar.

Om du är intresserad av detta, skriv till innemiljomatningar@swesiaq.se.

Sanering av byggnader

Denna arbetsgrupp tar i princip vid där den föregående slutar: När man hittat vad som är fel i byggnaden – Hur sanerar man på bästa sätt utan att riskera arbetarnas och brukarnas hälsa? Gruppen är i princip färdig med sitt arbete som kommer att presenteras av Björn Mälarstig under höstmötet. Vill du komma i kontakt med Björn – klicka på länken och skriv till sanering_bohag@swesiaq.se.

SWESIAQ referat

Sjukdomsbörda kopplad till undermåliga bostäder – Metoder för att kvantifiera påverkan på hälsan (WHO Europa; på engelska)

Det finns många risker med att bo! WHO har tagit fram följande lista över hälsorisker som är kopplade till boendet: Mögel, Fukt, Inga fönsterspärarrar, Inga rökdetektorer, Trångboddhet, Kyla inomhus, Trafikbuller, Radon, Passiv rökning, Bly, Kolmonoxid, Formaldehyd, Eldning med fasta bränslen inomhus.

Det handlar om olika typer av risker och flera av riskerna är inte så aktuella i svenska bostäder. Men det är intressant att WHO har försökt värdera de olika riskerna mot varandra. Som allra farligast bedömer WHO vara Eldning med fastbränsle inomhus (utan att det finns skorsten), vilket dock inte är ett svenskt problem. Ännu. Vi får väl hoppas att strömavbrott i vinterkyla, orsakade av Gudruns efterföljare, inte ändrar på detta.

Här är länkar till rapporten för fri nedladdning. Hela rapporten: [Environmental burden of disease associated with inadequate housing](#) eller [Sammanfattning](#)

Gunnel Emenius

Har du någon aktivitet som du vill göra reklam för? Skicka ett e-post-meddelande till nyhetsbrevet@swesiaq.se. Då kan vi lägga in informationen på SWESIAQ:s hemsida och/eller skriva om den i nyhetsbrevet.

På SWESIAQ:S hemsida www.swesiaq.se/web2/index.asp?text_subjectID=39 eller på Komin's kalender www.kominmiljo.eu kan du se vad som är på gång just nu inom inomhusmiljöområdet..

Om du inte vill stå med som prenumerant på nyhetsbrevet: Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se